

چھاپ غلام محمد و نور محمد

گلدستۂ بے نظیر

تصنیف لطیف شاعر لاثانی جناب پیر عزیز اللہ صاحب حقانی

یعنی بزبانِ کشمیری

حسب فرمایش غلام محمد و نور محمد تاجر کتب مہاراج گنج بازار سرینگر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

دِلا کر بنامِ خدا ابتدا ‎— تہنداابنداچہوی بلا اِنتہا
سو بمثیل و مانند بی کیف و کم ‎— سو خلّاقِ عالم بنورِ قدم
بیک رمزہ قدرت کرن آشکار ‎— زمین و زمان و خزان و بہار
سو قدوس قیوم قایم بذات ‎— چہو فعّال افعال در کاینات
سو در باغ وحدت کنوی آو گل ‎— چہہ مشتاق تس کن ہمہ جزو و کل
چہو تس نش حرم نہ چہو تس نش کنشت ‎— تہندوی چہو دوزخ نہ تس نش بہشت
چہو سوی مالک ملک دنیا و دین ‎— چہو در قبضۂ او زمان و زمین
رخ قدرتنک نور چہوی جلوہ گر ‎— تمی نورکوی ذرہ شمس و قمر
چہو تس نش نہ خالی عرض کنہتہ شئے ‎— سو کنہہ شئے نہ لیکن بہر شئی سوہے
نہ در گوہر و نی سو در رنگ چہوی ‎— ولیکن سو تابندہ ہر رنگ چہوی
اگر با تأمل و چہک از نظر ‎— تمس نش چہونہ کا نہتہ ذرّاہ بر
تمی بو یہ چہوی مشکبو تر گلاب ‎— ز دریا سبین آشکارا حباب
تہو و جوششِ آب جوشان نہان ‎— یہ شمعک سخن کرانو در میان
زبان قلم گر بود صد ہزار ‎— ہلی کر لکہنت حمد پروردگار
سو معبود یکتا خدای جہان ‎— چہو تس نش ہویدا مکین و مکان

نعت سید البشر صلی اللہ علیہ و آلہ و صحبہ و سلم

[illegible] نبی [illegible] عین حسن
چھو [illegible] خصلان وطن
[illegible] ولایت شہ [illegible] دار
چراغ [illegible] منیری
[illegible]

بمداحی آن شہ انس وجان
چھو عیسیٰ مس حر گھہک پارہ دوز
خلیل آسو تس گلشنک باغبان
خضر تس چھو سر کار کوی آبدار
شدہ سایۂ او لطیف آنقدر
عجب کیا یہ چھو بی سایہ بالای او
رٹن زیرِ سایہ زمین و زمان
بلا شک سو سایہ زاہل نظر
چھو حق پانہ مداح آن جانِ جان

کمر بستہ ہر سو صف مرسلان
تجلی مو ساش مشتعل فروز
سلیمان یکیے مُہرہ دار زمان
زرہ ساز داوُد در کار زاک
زجانہای پاکان تنش پاکتر
گل قد زنک آسوت رنگ و بو
زتحت الثری تا حدِ لامکان
چھو سر سایۂ نور کحل بصر
چھو کیاہ تابِ حقانی کچ زبان

[illegible]
تیغ ولایت [illegible]
[illegible] اولیا [illegible]
چھو قایم مقام علی مرتضی

در منقبت جناب حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی رضہ

ولو ساقیو از کری التجا
می ناگون جام سرشار چاو
چھو دلتنگ از دست نفس شریر
مہ چھوم پیر سید علی نامدار

بسیک ساغرِ بادۂ دلکشا
ولو می چنی دل بخمار آو
مہ درد نہانس دواہ چ پیر
چھوپس ثانی شاہ دلدل سوار

ظہور علی در حضور نبی
بنور علی نور نور نبی
بسیرت نبی و بصورت علی
بسر نبی سینۂ تس منجلی
سرافراز بر گروہ کرام
سو نو بادۂ باغ خیر الانام
چھو سالار دین سرور دادرس
باحیای امواتِ عیسیٰ نفس
تسند سینہ گنجینۂ رازِ حق
دیون جملہ سر حقش ہم سبق
چھو واقف باسرار علم ازل
ازل تا ابد نور اوم بزل
زمداحی آن شہ داو گر
ماہیت ولایت پنن چھو تہ

در بیان سبب تصنیف این کتاب میناگوہر

چھو باعث ٿيو تاليف اين بوستان
پھون شوق تہ خواہش دوستن آہي
دل اول بد در بند اين باب بود
دوم خواہش راي احباب بود
تحريک اين نامہ يام
بحکم طبيعت تلوم خامہ تام
بشوق دل و راي احباب بام
پيون خامہ زر درفشان در رقم
ازين قند کيمري خوش سخن
پيون طوطي ہا منو شکر شکن

يتهہس بادشاہس نشہ مدح خوان ۔۔۔ جھو معيوب خفاني کج زبان
وتون باخدا گويہ ميانوي کلام ۔۔۔ چوچوبان موسي عليہ السلام
ولي نالہ درد سوز جگر ۔۔۔ بجوششش جھچا اندر درون پُراثر
تمي ذوقہ دل ون کرو منجلي ۔۔۔ پَرَو ہر زمان ياعلي ياعلي

مناجات بدرگاہ قاضي الحاجات

الٰہي بو بنداہ گنہگار جھُس ۔۔۔ زبس بارِ عصيان گران بار جھُس
الٰہي بحق شہ مرسلين ۔۔۔ بحق علي و باصحاب دين
خطا بخشہ ون جھوکٌ ڙہ پروردگار ۔۔۔ تو ستار و غفار و آمرزگار
کران جھوس بدرگاہ تو التجا ۔۔۔ کروم در دو عالم ڙہ حاجت روا
بدنيا بہر حال خوش تہا وتم ۔۔۔ شراب محبت پيون جا وتم
رِہ بامخلصان بخش ساري خطا ۔۔۔ تمن سان ايمان کرتم عطا
جھہ سيم ميان غمخوار طالب مريد ۔۔۔ تہوک خوش بياس شہ بايزيد
بدنيا و دين تہا وتم سرخرو ۔۔۔ دلس ز آب عرفان کردم شست و شو
ہمہ دوستان شاد تہا وم مدام ۔۔۔ بحق محمد عليہ السلام

دربين شعر سندھ سکا يم آندہ ني
نظم ہر سو زبان
بسيوں جي بان ري
بسيوں نغمہ زبان
سيوں زبان شيرين
بيان شيرين کلمہ ستہ لسينہ
بہوس بان عجب نخبہ پيومقت عو و مينہ
جھڙو بسب فارسي منظران ابان کسان ابر خيال
ول نخبہ ان ان اوس لطيف ان ان
بہان ميل وانس
بحقو قصو

در بيان اوان ان کتاب

گلدستهٔ بنیظیر در مدح پادشاهِ ملک هند و خواستن اولاد و نا امید شدنِ او

بده ساقیا ساغرِ غمزدا / کہ این نامہ را میکنم ابتدا

گذارندهٔ نامهٔ دوستان / کران نقل از ملک هندوستان

شہاہ آسو باشوکت مال و جاہ / فریدون حشم شاہ گیتی پناہ

بکثرت تمتس گنج و مال و منال / ز فوج گران آسو فرخنده فال

شہاہ پادشاہانِ باتخت و تاج / خطا تا ختن تس دوان آسو باج

رعیت بآرام آسوده تر / باحسان تمن مال و زر بیشتر

در آن ملک نہ کہنہ گدا و فقیر / باحسان سلطان سینمت امیر

ولی کیاہ بو تمسند سو جاہ و حشم / محل و مکان آسو رشکِ ارم

ہزاران پری پیکر آسِس غلام / بخدمت کمربستہ حاضر مدام

کنوک کہنہ تس درجہان آسو غم / مگر بہر اولاد آسوس الم

درین غم تمتس برجگر آسو داغ / وچھون خانۂ عیش اَس بیچراغ

بخلوت وزیراہ انن برو ٹھہکن / بنون داغ دردِ درون تس ونن

در بیان بنا کردن پادشاه تعمیر باغ برای شهزاده بینظیر و وصف آن باغ

ولو ساقیو جلد یادن پیه
یک پیالهٔ می پو لادن پیه
می ارغوانی یه اک پیاله جاو
ولک شاه پیرس سوی باغ در او
عجب خانهٔ شاهی بنا کر باغ
تمی ازشک پیو بر دل لاله داغ

٦

کرون تازه گلزار امید تس	شگفته دل بخت جاوید تس

دربیان تولد شدن شاهزاده بینظیر و خوش شدن شاه

ولو ساقیو جاو جام شراب
شراب مصفا چو لعل نگار
کرون نغمهٔ تهنیت جهوم شروع
سپین یام نورت ادا سر بسبر
عجب صاحب حسن تابنده چهر
تسندروی چون ماه آفاق گیر
حکیموز مبلاد و نهیں خبر
شهاه آسه اندر جهان تا خشم
سپون شاد بورت شه و ادگر
کرک شادیانه عجب در طرب
رکه و مه کران مرحبا آفرین
جمع تهنیت گو بدیوان عام

چهوا اندر طپش دل کران اضطراب
بیکبار جاوت منگے بار بار
ستاره سفیدس جهو وقت طلوع
تولد سپین پادشاهس بسبر
وجهت شیفته سپون ماه و مهر
توی ناو پولتس شه بینظیر
مبارک یه شهزاده فرخ سیر
عطارد رقم ته مبارک قدم
وتن داد شادی بامداد زر
بجن باجه گوراج داران عجب
صبا ڈل زگلزار خلد برین
سپین تازه از خاص و عام از دجام

[illegible]

طرح بندی از هر طرف نو بنو
ز اقسام گل تُل دبیرن قلم
تمی رشکہ رٹو داغ لالن بُل
تمی باغکوی مشک بازار پیو
وحیت عشقہ پیچان سپون شادمان
گل خطمی و شوری و جعفری
دنہ او دعوی ہمسری کارہ پیٹ
سہ کثرت گلن ہنز وحیت سنبلن
تمی رشکہ پیو مشک چین در خطا

صبا گرد آن باغ دیوانہ گو
وحیت دار حقانین تس علم
بیکجای لگ پای سرو س بگل
مثالا تمک رشک تاتار گو
ولون پان از عشق بار یسمان
ریاحین و سنبل چمن بر بری
زغیرت کڈک تس زبان کارہ پیٹ
کمژ کار حم از حیا یژ گلن
ضمیران ہنز زُل خطا در خطا

در بیان عزم کردن شاہزادہ برای سیر باغ وحکم نمون اہلکارن خود

ولو ساقیو چاو تم جام مُل
غنیمت یہ صحبت چھہ یاد وستان
زگلزار خرد رجہان کاہنہ یار
بسنگِ چمن کنہہ مہ تھو اعتبار

بباغ جوانی چھہ ایام گل
چھوکر درجہان در گل و بوستان
چھو می وقت فرصت غنیمت شمار
چھوا ز چرخ چرخ خزان وبہار

در بیان برآمدن بینظیر باشکوہ وحشمت براہ حمام ورفتن بسوی باغ موصوف

بشنم پیون غرق رخسار گل
[illegible]
بنوشان می ناب پیر مغان
کہ حمام کند گرم و سرد جہان

بہار سو برن تستہ لین شہر حال
کرن نارات شمس با بسر تستہ مقام
غرض شہرہ بیرون شمس آسون باغ
سپن شیفتہ تس کہین و یاہین
وحیرت حسن شہزادہ ولیشن
دین از خداش دریاد باد
تماشائیان ہم طرف شاد و شاد
بیکجا سپن چرخ صبح و مسا
تما از عیبت عنبر سیاہ

شنا کہ سپون زخفت خاص و عام
قضا را شب چاردہ آسو شب
عجب ماہ نخشب آسن در طرب
دیل شاہزادہ سپون بیقرار
دیون از وچہرو زنہ ہندوی بہار

دین یام پر حوض گو بنیظیر — بتالاب بیوتابِ بدر منیر
مصفا تنے آب تراون زیر — چو مہتاب سپوتاب آلس اندر
چو آبِ صفاتس سپن صاف تن — ملون موی نازستہ عنبر ختن
مرصع بسر تاج زرین بتاب — منور زشکل رخ آفتاب
جواہر بتس آس جرمت بتاج — بیکدانہ قیمت چو مصر کی خراج
امی تازہ شہزادہ آراستہ — خرامان سوزن سر و نو خاستہ
انگ باد پا اشہبِ تیز گام — جرت زین زرکار و زرین تمام
سپون تام بر پشتِ ابلق سوا — کمر در کمر ہستنی ہند قطار
چہ ورے استے ہر طرف ہام دہوم — زخیل سپاہان زہر سو ہجوم
بہر پیل نہ بیا عماریِ زر — مکلل بیاقوت و لعل و گہر
پیادن قبا خز و دیبا کلہ — ز دستنگ زنی ہر طرف غلغلہ
بکیسو یدقچی صفِ بر بری — دگر سو پیلان بالابہن زیبی
بجن ہر طرف شادیانہ تمام — بران چاو ڈلیت چہرہ خاص و عوام
سوار و پیادہ صغیر و کبیر — جلودار ساری امیر و وزیر
کران مرحبا مرحبا صد نفس — بہر سو دجین کہاقری بیش و پس

سر و سر و شنہ شہزادہ بالا بیا بام
سر آمد آستینا شہزادہ ایال
بارگہ بیوی کاون حال
حکیم غلط بوز ماضی و حال
کمند از جیو اقعہ حکیم

[illegible]

بزو بیک آن مهرو نزار سیمچه جهب گرس
وچهن دون چمن ز انوار چهس چپه چهس
بہ موتھ عشقن شنکلوی جل غراب
سین ژهمن ... اجسار ... بیچل
ولو عشقه سلطان جان بی نی
خرابانه زهو جان جان بی نی
ولو عشقه مور و دلس بوی زنی
ولو عشقه سلطان ته سلس زنی
ولو عشقه یار و دل ... زنی

در بیان رفتن شاهزاده بالای بام برای نظاره بام و عاشق شدن پری بر شاهزاده و بردن او را در پرستان

چه منت مرا ای ساقی سیمبر — بیک ساغر مے یه دل شاد کر
دلو ساقیو وعده مو بهتو نگاه — بو نه دلربا از کرو کسب ماه
غرض شاهزاده بران فرش ناز — سو دل حیث عالم شهس دلنواز
بآرام اندر منامِ تمام — بایِن عیش و آرام بالای بام
یتهی عیش و آرام و چنگ و رباب — تیتهی مستی گل نه خواب و شباب
سو خوش تاب در خواب با مهتاب — تسند روی پرتاب ژن آفتاب
عجب با طرب عالمس آسو گاه — عجایب چهو تیچا سمن مهر و ماه
گهی مه گژهن بارخش تابدار — گهی رخ تسند زونه آئینه دار
بمهرو یه دلجوی آن سربلند — سیٹھن عکس مس در جهان چار چند
امی حاله مس پیاله حیث خوابکوی — بگرد رخش هاله مهتا بکوی
دیان آیه پریاه وڈن زود تر — پیین بر رخ ماهتابس نظر
ز مهتاب روشن و چهون تس بدن — دزس در غم عشق آتش سه تن

ولو عشقه از شرکت بابال
چهه کم سلاطین بجاه و جلال
ولو عشقه در جن و انس و پری
بجادو گری چهی هنر افسری
ولو عشقه چهوک منبع کارژی
گژد وک باعث یار و اغیار ژی
ولو عشقه دون مرز میا بچی گری
ولو عشقه بچی پیاه با فسون و جادوگری
ولو عشقه بلبل پروانه ژی
ولو عشقه بسملا گیت پروانه ژی
ولو عشقه آسمن بروی گنج
کرن آرام بام تن ماه سم
ولو عشقه پیو کرن از جلوه گی
وجت زالیه دریاه عشق تت

اندر روز از سر کدن دایم موی
انبر شور مردان از ماهی فی مولی
سپون شور از کرشت و از دوام
جز واژ اندر حرمخانه یام و پیر
بتغیر و دیگر برنا و پیر
امی حالم ساری وزیر و امیر
لدون خاکی بر سر و دون زار زار
بکلز اردو یو همه جز خار یار

روی کا وحی سن بشهان خاکی مال
زنان کفوزنان هایمچو باد شمال
وزیر و امیران فرخ سیم
کروک تعزیت بر شه داد گر
کروک عرض با صد دار ابشاه
بتقدیر حق و نه کیمه چاره ما

غرض ها عشقش شهاه زور کړی
کړی پور تدبیر یا دل زفق
صدم عشقه طوفانکوی آس ښیش
لدون یام دلبر بتخت روان
ستارن چیک پوینه گاه بر قمر
پری کاژه با دلبری آره کاژ
گهی شاد بر وصل آن دو بطاق

بعشق بشر پریه دوه تاره پهر
درین خواب همراه دلبر بهمن
لدون سندره هتو شاه بر تخت خویش
مجلی سپون هر طرف آسمان
بتخت زری رج پری با بشر
زری تخته سی پټ پرستان واژ
گهی دلحزین تر به بیم فراق

در بیان جستجو کردن پادشاه شهزاده را و ماتم گرفتن او

ولوسا قیوموسین خشمگین
پرستانکوی قصه موجود تها و
پگاه شاه بیدار از خواب گو
ز لستر تلون یام از خواب سیر
لبوک نه ازان گل زش تا ز باغ
بهتر پوز غش سوس آتش دلس

ده پیالاه میک چهویش از دلحزین
بینکو غمزدن هند ذراه حال باد
جهانش ز شمس الضحی تاب پیه
بزودی کرون جستجوی پسر
شهس رو ټلن چون گل لاله داغ
چو بلبل دتن ناله کیتاه گلس

[illegible]

وڈو یا م کر پریہ بر تخت زر — بتخت روان ہت سر شک قمر

بیکبار پرواز بر تخت ناز — پرستانسی منزل کرن چشمہ باز

سٹہاہ برگزیدہ ہمس آسو باغ — نمک بوی گل تازہ تہاون دماغ

شگفتہ بہر سو ریاحین و گل — زشاخ درختان بہر جا شہل

مصفا مطلا منقش تمام — زبس سایہٴ نخل تا نیک نہ نام

نہ ناڑک خطر نی زبارش ضرر — نہ سردی نہ گرمی نہ خوف و خطر

ہارہ بن برت از گل یاسمن — سمن خندہ زن ہر طرف در چمن

درخشندہ تر سقف و دیوار و در — سراپردہ زربفت و سر سبز تر

زمین مطلا جواہر نگار — تماشی ورزہ موسم نو بہار

ہمیکو بسین دلس آسہ ہا اشتیاق — نمکو رو چہون آسو بالای طاق

طلسمی بہر سو وحوش و طیور — سمن در چمن ہر طرف ور دور

ز اقسام میوہ بیم کر شمار — قطارہ قطارہ ہزاران ہزار

وزن ہار طرف شور و غربال آکیاہ — بہر جہرہ سنطور چی تال آکیاہ

زآواز و ز صوت سنطور و تار — بہر دروزن ارغنون صد ہزار

کوٹہن مخملک آسو فرش و فروش — بخط سلیمانی آسس نقوش

۱۱

برای آت مزادہ
دو سال اسپ فلک یم
دریان داون رکی بعد
ناچندہ چہ باد پرندہ ہما
وفی نورہ تس آگسندی وصف کیا
کری خوش نہ پرواز کر آسمان
زہ کر پیر پشت رخش روان

نمش گیہن بہ چہن آسوی آرہ خوب
چہ آتش بالا بہ پشت تراب
نہ ختری نہ تری رست کر آسو
نہ سوی کیمنہ مکہ بلکہ زور آسو
دم وسم تہ ہا ہموار ہموار تس
نہ بر جبہ مہ پشت و دم تار تس

مہ بڑو رہ چھوی خانۂ خوشتین
یہ بوزت شہ بینظیرن زدرد
چو تصویر گمپاس گو بی حواس
بدل کنہنہ رودس زخود اختیار
امی حالہ کنہہ کال آسو مثال
ولی ناز و ساز و سرودس تیار
بدل کنہنہ رودس تمنا نہان
سو غم دمبدم آسو تس تازہ تر
بری آسس با دلبر ہوشمند
توی تس دیون کاشہ بینظیر
دمی گر بنون بہ سیر جہان
بشرطیکہ اوّل بو لکھہ لکھہ سہے
زلک ہیتو نہ از حیلہ در ملک خویش
دلی ہیتو نہ کانہہ رحم نیہی مہ سوا
کرون سیر چھوی تابیک شب پہر

زہ کر عیش و آرام در ہر چمن
زاندوہ ہجران کڈون آہ سرد
سپون پژوداس آتش درد دل ہر اس
نہ جای قرار و نہ پای فرار
بدام پری لگو قریب دو سال
شراب و کباب و بہار و نگار
بغیر از غم دوری دوستان
غم مادر و درد ہجر پدر
بناز و کری تس کرن نوشخند
مہ گرتہ تیوت دلگیر در غم اسیر
زہ کر سیر جانانہ در ہر مکان
پس انگہ باین شرط رخصت دیم
گرث ملک وارہ قیدی بنک سینہ ریش
خبردار چھوی تہنہ میلی سزا
کرثی نار چھوی لبستگی ہند سبب

با فقن گینوی تس تنخ ترتہ تنمہ
بجنہ دوران بہوا ابر جہ
باین وصف آرن ہوا ہموار
زمن سیتب جانان سرون تیت سوار
چو باد صبا تس سیلہ آسوی
دین تس فلک بیک سیر پہر شب

ہو فیر نا شہزادہ تیکیب سیر ہمیبہا
بیک لحظہ سیر پشت مہاب فلک آشکارا
ودیان سیر ہمودوان پہن شہزادہ
پشت فلک سیر و دیدن ناز نین
کاری و باغ ناز نین

بیاز ودای ساقی شوخ رنگ — بیک ساغر می دلکش رنگ

دہتم داروی تیز ہوشی برود — کرم توسن طبع بالا صعود

بنیو اک دو ہا ہیچو ہر منیر — بہ پشت فلک سیر گو بینظیر

زنکیسو کرون سیر سوی دگر — وچمن برونہہ باغاہ کرن تت نظر

لراہ اک وچمن ز سفید و بلند — درین باغ از ماہ روشن دو چند

بہتہوی عکس مہر دلفزا جابجا — تہہوی صحن چمن کیا تہ دلکش ہوا

زاوج فلک و تہو برودی پہر — لیس وپیش دربابغ تراون نظر

چو فردوس باغاہ وچہون تازہ تر — چہ اشجار و از ہار وانہار و بر

شکفتہ بہرگونہ گل اوزہ لی — وچینہ نٹ نٹی گو کلبو ٹل تلی

نتہ بوی ہمجنس آنیس بباغ — توی تازہ تر گوس مغز و دماغ

در و بام و دیوار وار اسفید — تمک طاق محراب صبح امید

مطلا نصحن چمن آسو فرش — گموت فرشکوی تاب بالای عرش

درین باغ فردوس تراون نگاہ — وچمن حور وش صورتا رشک ماہ

وچہیس بیدپری آسہ ز ہوشمند — بیک نو شخندی کرس شیشہ بند

بہت برلب نہر بر تخت زر — بسر تاج زر بر ز لعل و گہر

در بیان ویران بینظیر

در بیان وصف آن ہم مثال

بعینہ بدر منیر

الکوی غمزه است و صد مکر ی
سیه چشم بادام افسونگری
دو ابرو چو محراب خالق جلال
چنین لطف حسن و فر و جلال
رنی در گره چین و شام و جبش
یکی چین مو بود ولی از دو کش
گروشانه موبس لکه منم کره
همه مار دلدار کینه رید

کرشمه ادا غمزه ناز و غرور
بهر گونه مژگان آن رشک حور
تغافل دعا فتنه عشوه ستم
غضب شوخی و ناز یکجا بهم
ز نا مهر و قهر نیش رخ صاف تر
چو قوس قزح دون بهن کیا بهر

شه بینظیران سه رشک قمر
وجاهت نما موج دریای حسن
بگردش خواصن مبندهی وی ازدحام
سه مشغول اندر تماشای ماه
عجب کیاه بگردون درخشنده ماه
در آن باغ دلکش بر آن رود بار
تهوی صاف پوشاک ان نو بکار
بان نور آن رشک حور و پری
ز برگ سمن آسه نازک بدن

وجهن با همه دلبری در نظر
نزاکت فزا اسند آرای حسن
سه اندر ستارن چو ماه تمام
تهندی بهنهکو مه رتن آس گاه
به اندر زمین زن مه چار داه
بهم دون مهن آسو گومت بی چار
رتن آسو از عکس چشمان غبار
تمی پور بهتو زیور س زیوری
سه صافی و جهت آسو گوهر و دن

بگردون درخشنده از انجم
سرو ثمن عکس ...
...

در بیان سراپای آن معشوق یعنی بدر منیر میگوید

قد و قامتش فتنه آفت قیام
نته حسنه باغک سهی سرو ناز
دو گیسوی جادو شه عشقه دام
بفرقش خط فرق نور نجات

قیامت کرن تت بهر دم سلام
تا ب لطافت گموت سر فراز
مطول ز حد حبش تا بشام
میان دو ظلمات آب حیات

فضا صاف قد مهوش حسن ... سمن چمن ...
... نالہ ... حسن ... سمن ...
... دو ... کان ... سمن ...
دهن غنچه ... ربع ... خنا ... تیغ ...

سراه اوشپیه وه میروان اشنا ده
وراه اوفنا وه سره وان آراه
چه زه وانه ابریسم ولوانه
زه بنی ... بلبلین فمبر ... عنبر
دین ... نظر ... بینظیر

تسند سینه چپوی شنینه خوته صاف تر
همه آیت نور تا ناف پر
قلم لبته گو در رقم از بیان
ز باریکی وصف موی میان
بجز اوج زانو الی حد ناف
سراسر سراپا ولی صاف صاف
تسند ساق سیمین مصفا بلور
ز آئینه روشن سطحا تنس ژه کهور
عجب پشت پا صاف انگشت پا
کف پا یوان در نیط از پشت پا
سراپا از ان دلبر شوخ رنگ
ادا بینظیرن وچهوس نگه رنگ
تبسم تکلم ترحم ستم
مطابق بچشم و موافق کرم
نزاکت صباحت فصاحت تمام
بلاغت نما با ملاحت کلام
نگه آفت و چشم عین بلا
مژه دینکی صف ژتن بر ملا
کله ناز و زیبا ته دیبا قبا
صبا بس کران مرحبا مرحبا
عجب پیکری دلبری بینظیر
تمس دلبر یو ناو بدر منیر
نظر یام کر بینظیرن ز دور
سپیون مست دلبسته در عشق حور

دربیان عاشق شدن بنظیر و بدر منیر بر یکدیگر میگوید

چو سرو روان پای رودس بگل
رژش جای عشقن نهانی بدل

جوان ناوه ... میروان صحن حسین
سپینه ... نبی ... جهان
صبح فلوشه و ... نرونه سیندی جهان
کوو منته نبر دراوران آفتاب

15

سپیون دوه زخور شید آفاق گیر
کنیز آیه نزدیک بدر منیر
اتن دو با وراه تش و تن ببر
ز افسانه حسن آن سیمبر
یه بوزت سپین ... کرون اضطراب
چو مهتاب بیتاب و رخ بی نقاب

بانز دلبری با لباس ازی
بناز کرتی رشک حور و پری
ده بته روپه لگ ورون ناسمین گوا
خرامان خرامان بسیم و روان
سپین ر سپیون نور از راه دور
کران آیه چیون دایه نور آن رشک حور
دین مایه هم آیه بدر منیر
چو مهتاب ... جایه هم بینظیر

دربیان مجلس نمودن آن دو دلبر باهم و مشتاق شدن

فرصت غنیمت چو درجای نعیم
ولوسا قوچا و صهبای عیش

ناگهی از سر ناز بر رهنم
بیس جلوه انداز بر بینظر
ناگهی بینظر از سر اضطراب
بیس گرم در گردان آن ماهتاب
باندازه ناز و ادا و نیاز
زنخدانه عشق در بند رگی

کمر چا یک از ناز و دیبا قبا	صبا گفت صد مرحبا مرحبا
قیامت سو قامت بها یام گو	سر موی مشکین بها یام گو
کلدون یام موسین سر تا تَنش	کرون رام تا شام چین و حبش
بدن نهزن آکت جه گلبرگه دور	امی ورگه بن ورایزن سرگه حور
کمه نشه نبر ورایه تیغ سنبل	سپر دار مس تازه عشقن غزل

غزل اوّل در ملاقات آن دو دلبر

درباغ گو بیکجا ملوون گلن مبارک	تل هر طرف ز گلها الگو بلبلن مبارک
دیشت موی پیچان پیچ چو عشقه پیچان	کو در چمن پریشان دل سنبلن مبارک
در جلوه خال والکشن ز روی هیچو آتش	موسین جو سو لبسو کشش خم کاکلن مبارک
ناز و نگار یکجا لیل و نهار بر پا	رهتوت خمار صهبا زلفک شلن مبارک
بر چشم چشم کافر از آب می مخمّر	بر کف ز زر جه ساغر بینبر زلن مبارک
از نوشخند دلبر عاشق زبان جوهر	زان لعل لب جو شکر عاشق بلبن مبارک
نور کرنش نه دورن لوتان سر گه حوران	دل بسته گو قصورن مز کنفلن مبارک
در باغ یار یکتا هر سو بهار بر پا	حقا نیس جو یکتا رهتوت دلن مبارک

عشقن شتم
ونی کیاره سو اخلاص بیچ یم

ادا فتنه غمزه آفت قیامت
کرشمه بلا غنچه ...

چینده وا واقف لبو داره وره سیرتا
غنچه خندان به په ملائکی ور حیکا
جبین بیست عجب غنبر او رهیا
به ته یم په مضمون بیان اثر چهاکی
نه حیکا نه شعر حیکا اثر حیکا

وا وون بینظیر و لقنقو اردبیت
در بیان اپلیس مخوون
ان وه و ره به نه پوره وران

تسُند رنگِ مِسن ز لب لعل نام	دُر خشان بدخشانکوی وقتِ تبسّام
بصد تامت کرون غنچه وا	هرُن گوهر از درج پُر صفا
پر ز هن باز اکت با آن رشک ماه	ینه چانکوی بت سبب و نته گیاه
کتنکو جهوک ره سلطان حُسن و جمال	وحبس جانِ عشقن دلس گوم زال
ره جهوک مه جبین رشک حُور وپری	کران لسته دل جهوک بجادوگری
بناز و ادا البته گومیون دل	وحبس جانِ حُسنن لحبس ز اله گل

غزلِ دوم از طرف بدر منیر بمخاطب بینظیر

روی جها یا یه مهر انور جها	جلوهٔ آفتابِ خاور جها
قدّ بالا بلاے رعنائے	الف جها سرو جها صنوبر جها
چشم و مژگان و بیوا ابرو	سحر پرور کمان وابرو جها
مارِ صد سر سیاه هر سرِ مو	کافرِ مست زلفکوی ور جها
طرفه در باغ حُسن زاغ سیاه	داغ لاله بروی آذر جها
کارهٔ پتِ مو بنفشه یا گیسو	جبین بجبین یا یه عنبرِ تر جها
وصلِ ابرو ز وصل طرفه بلا	غرّه طرّه خطِ محور جها

وا ون بینظیر ان ابرو
بینظیر ان نه سره پوره واوه
بیش پیخ ورن پیخ لسو ما
وتن سرگذشت بیوان بیر
نیشان ان ازادو بوتمن نه نام برابر

زعشق پدر قصهٔ باغ و بام
سواری و حمام و بام و منام
ووتن نن وقوعات خود سری
بیحث زری واقعات پری
به یورت بتنگی بصد پیچ و تاب
بشوخی دیون بینظیر بی جواب
ره مرید پیت نه ره مرشد پری
اموه لپش روز از عشقبازی پری
بیکدل جو باهر خریدار عشق
نه شرکت جم یا کس بسودای عشق
الکی وا نه پیمانه عشقن شراب
بیلی یا ته جین لم جم خانه خراب
ره معشوق ز انکه عاشق زری
ره عاشق بین تم ره عاشق پری

مشرق صبح صفا یا ماه حسن یار چھا
لاله خزانه خورشید پر انوار چھا
کاکل پیچ سنبل ریا بنفشه یا عنبر
دام پاشام و لا پا زلف پیشانی یار چھا
بر جبین ابروی ابر چھین در شفق اختر چھا
در عرق قوس قزح یا تیغ جوهردار چھا
چشم کافر باسن و جحزم دو ابرو کمان
عین جادو مرگی آهو نرگسی بیمار چھا
قد طوبی یا بلا بالا سهی سرو مراد
یا صنوبر یا الف یا قامت دلدار چھا
خال در پیچان کاکل خفته اندر باغ گل
کاله بمر نالهٔ رحمت حاله یا شهمار چھا
بو الجبر بسته با کان ملاحت در نظر
میم چھا یا در تکلم درج گوهر دار چھا

۱۸

عاشق بلبل چھسید انفطار در سرکوی [illegible]
مسن چھا وبغتسه یا چھالی یار چھا

به بوزنت شهِ بینظیرس شتاب	یکن جو یه آتش ته دلس آب و تاب
دپون تس نزاری کرای ماهتاب	بو بیتاب کیاه ژاله عشقن عتاب
دل و جان بو جانوی خریدار چھوس	به پیچاپ زلفت گرفتار چھوس
چھسی شمع وسین بو پروانه زی	دُدُس در غمِ عشق پروانه ژه
بموی سیاه و رخ چون قمر	بکیسو کرت بسته شام و سحر
لدت قوس نازس مژگان خدنگ	کرت پاره پاره دل خاره سنگ
زجابت بخیزم گدایت کنم	نهایت چھوسی سر فدایت کنم
اگر سر تُری بر ندارم قدم	چھو کر سر سری نار عشقن صدم
به پیچاپ زلفِ توای نازنین	بنیک چھین هیو ژاله لگ ولر بنیا
ژه رستوی حرام عیش و آرام چھوم	تنورس سنن شرکت جام چھوم
غرض عشقنی ژاله لگ بینظیر	پردن مصحفِ روی بدر منیر
دِتُن دل بکیدین و لرُ با	بغار نگری دل کرون مرحبا
وچھین بیشیر و تازه حسنچ کتاب	ز دیباچه پرنس سراپا ژه باب
بنیک باب وصفِ سراپا تمام	بباب دوم در غزل اختتام

غزل سیوم از طرفِ بینظیر بطرفِ بدرِ منیر میگوید

در بیان رخصت واون بدرِ منیر وقتن بینظیر و [illegible]
بینظیر او اشتیاق شیدن و رخصت [illegible]
ملاقات شوقن واون [illegible]

عشقہ بنہ بینظیر منیر [illegible]
[illegible] زاله [illegible]

دریغا شبک پهر گو سرسری — شهس وا تو میقات عهد پری

سو خورشید از ماهرویام دراو — سپن روز وصلس شب هجر ناو

گهر بارتس چشمه ز آب ستم — لسوی پری تام تراون قدم

بدل مضطرب آسو آن رو سفید — به پیش پری زان دوهس رود قید

دپن یا الهی گژ هم روز کر — وچهس روی شمع شب افروز کر

گرون یاد زلف سیه فامکی — تمنا کرون بڑ توی شامکی

غرض آفت هجر محشر ستم — صد عشقه سیلاب طوفان غم

یه گو واقعات شه بینظیر — ذراه بوز احوال بدر منیر

سو شب تس سپون چون قیامت دراز — ز اندوه هجران لسوز و گداز

بامید و یاس و مه دلربا — گهی در هراس و گهی در رجا

نمس آس دلجو و ساه پارسا — دپن آس تس ناو نجم النسا

حسین نازنین مهجبین هوشمند — ستهاه دلنشین لعبت والپسند

سه واقف بحالات بدر منیر — خصوصاً ز عشق شه بینظیر

ستهاه آس قلاش در کار عشق — ز طفلی بخوبی خریدار عشق

ان بر و تهکن ماهرو دلپذیر — سه رشک مه و مهر بدر منیر

سروان نازه بیان ته نازه بود
چمن نچکاه سر جس نازه اندازه دور
[illegible] سیاه
[illegible]

رو بر منره سوکل در جرت گژه زوال
امی حال لعل مزی عالم نهال
قبا کیاه [illegible] بو شکاری یاسمین
ز دیبای چین بر تن نازنین
بمن رنگ دستن حنا بسته کیاه
سو لکس ته رولیس پور پوسته کیاه

گلندام و قیامت گرم از قیامت قیام
دوم تاب بابا کمن تو تمن [illegible] وارہ پوشن چمن
دپوس دایه ون ساز کرمی تمام
[illegible] نوخاسته
امی نازه آن دلبر سرفراز

۲۰

دربیان آگاہ شدن پری از احوال بدر منیر و بینظیر

کرُم رنگ لستہ گلبن ہر کنار
نگارن بصد ناز تل پام ہیر
مقابل رٹون آینہ پیشرو
دپِن مرحبا تس چھو بس یتہر نگار
یہ رخ ماہ وہ بد دورہ نورک بہار
ملن سُور رندان جانباز پُور
یہ آتش وچھون ایمن کتو چھو کرپوٹ
رژنگ ملکِ دل لشکرِ حسن یار
سپن عاشقن کتو زبر جانگداز
یا آن ناز تہ ساز بدرِ منیر
بصد ناز بی جنت بر طاق طاق
بناگہ دلک آرزو دراس زود
برج مہ آمد چو بدرِ منیر
دو مہ رو بیکجا بصد آب و تاب
زٹہ دلدار باہم گرفتار و یار

انم پوشِ ورجوش حُسنک بہار
مجلی سپون سقف و دیوار و در
بعکس رخ خود کرون گفتگو
فلس دل بتاتیر باد بہار
فرشتہ اتہ مورہ بے اختیار
زلن خشکہ زاہد وچھیت دور دور
اکی آنہ زہدس کری حُسن لُوٹ
شکیب و قرارس کرک لوٹہ یار
ابر زین ساز و تبر زین ناز
وچھن دارہ پرواتہ کر بینظیر
زاحراق ہجران دلس طمطراق
بکار آمدو ہوش جانس ربود
خرامان لسامان شہ بینظیر
بہر باب حسنس سپون انتخاب
وچھن اکس تازہ حُسنک بہار

سلام و کلام از دو جانب تمام
سپن تام آغاز تا اختتام

سپیون پریه بوزت دلس خاره خاک
دیوون اززمین تا بکیوان رسیم
کدٹس رخت شاهی زتن بدرنگ
نوٹرتم مرسیت عهد و پیمان قرار
درین حال گوبیده باصد شتاب
دلس ژاینٹ تس چه سرو سهی
به تندی دپوس پریه کای بوفا
مه دلخون بغیرت چهو آتش جگر
تهوت قید درجای تاریکتر
مشی عیش و آرام و نازگری
بجاه الم و حمه فزا چهوی سزا
غرض بنیظیر آن مه دلنشین
بحکم پری دیو خونخوار آو
سوشهزاده سوزن بجنگ بلا
تلون اززمین تا فلک ره هوا

هرن نار از غیرت آن نگار
همس انتقام از سلیمان قسم
تهون قید در جای تاریک و تنگ
گریبان عیشس کرس پاره پار
سو شهزاده دیهن پری در عذاب
سه تندی وحیت گوس قالب تهی
ژه زانت یه عشق صدم شرگفا
ژه عاشق بوژی درکنار وگر
براز یار و کژدم چه قعر سقر
ژه شوبی نه با نازکی دلبری
رضا تهو یهوی مازه آسوی قضا
تهون راچه تس بهره دیو لعین
تلون شاهزاده زدربار دراو
صلاده بما تم بلا در بلا
رواز ره هوازن کرن کم نوا

وچهیون نه ستهاه روز آن دلفروز	دلس گوس پیدا شهاه درد و سوز
کرون ترک آرام و عیش و قرار	سپین زار بیمار در هجر یار
نه تس کهن تتر چن آب و خواب و سرور	بهن دور از هم جلیسان نفور
دیون کم بو چاوس یه عشقن شراب	رمه تهونم نه میل خور و آب و خواب
ولو عشقه هجرا نکی خنجره	ژرثت سینه کر تهم دلس پنجره
امی حاله در ناله بی جان و هوش	انک ناله زیر و بمس با خروش

دربیانِ فراقِ بینظیر بدرمنیر را و درآمدن در باغ وساز و سیتار نمودن و وصفِ آن باغ

ولو سا قبو دل چهو در اضطراب	بگلابی غنچه چاوم شراب
غمس منز چهو کیاه غم غنیمت چهوقم	بدنیا چهو همزاد شادی و غم
پریروی دلجوی از فرطِ غم	سپین موی از لاغری دمبدم
خواصن دیون چهوم تمنّا یون	بواز نیره با فیره ها در چمن
دلس نار از هجرِ دلدار چهوم	یوان بوی دلبر ز گلزار چهوم
غرض درایه با یار ناز کبدن	خرامان خرامان بطرف چمن

نہال روان از طرف منیر
و فراق بینظیر از زبان
حقانی میگوید

اے ساقی مئے ... شوخ گل رخ ... کہاں ہے
ہمدم اشتیاق میرا دل خون ہے
ہمدم شوق کا سامان کہاں ہے
ہمراز اب دل بسمل ہے
زیبا ہے اسکا خنجر کہاں ہے
وہ نازنین ... غمزی ... ہے
ہمدرس عقل ... چشمک کہاں ہے
ہمراس دم ... دیوانہ ... ہے
جلوہ ... کہاں ہے
دیکھا نہ خار ... بستر کہاں ہے

پرنده سپن لسته از هر کنار
چرنده پرنده باواز تار

زتن جامهٔ نازکی رٹ گلو
زگل جلوهٔ وصل رٹ بلبلو

ولی آس دلگیر بدر منیر
زقوس بلا آمنوی زخم تیر

دِپن بے دلارام آرام جام
چھو در مذهب عشق عین حرام

بیاد گل روی آن گلعذار
چو بلبل زغم در دلش خار خار

زگلشن کنڈن منز دلس سوی خیال
هرن اشک هجران بکف هت رومال

در بیان آمدن شب و ناله و فریاد بر داشتن و گریه و زاری کردن

ولو ساقیو چاو می با شتاب
بپرده شبن ول رخ آفتاب

شب هجر کوی پیو علامت زدو
سپین عاشقن پٹ قیامت ظهور

زگلشن لصد ناز آئینه جبین
شدا از محفل نغمه تنها نشین

شدا از بزم انجم زحلقه برون
بریر و یه چشمو بکوس جوی خون

یه حسن وجوانی یه عشقن صدم
ستم بر ستم پٹ ستم بر ستم

کنارک صدف پرکرن از گهر
نمی آبه گو صاف روی سحر

گهی در غم هجر آن نونگار
پرن شعر حقانی دلفگار

تجھ بن ہجر سے بسمل ہوں ...
قرار اس فرش نازکی کا کہاں ہے
قیامت کا علامت نے مرادل
بلا مجھکو غم محشر کہاں ہے
پڑھو حقانی عاشق کا اشعار
کہو شور اس سے شیرین کہاں ہے

در بیان فراق بدر منیر از
بینظیر و نصیحت کردن
نجم النساء و جواب دادن او

صبوحی دہ ای ساقی گلفام
... انگرون ... تمام
... آفتابن طلوع
... کردن ...

دربیان درخواب دیدن بدر منیر احوال بینظیر و نالہ و
فریاد برداشتن و در آمدن نجم النسا برای صحبہ

دلو سافتو چاو صبای ناکر
نجران دلبر سیون سینہ چاک
بچھمان نظام ہم گرد جی خون
وچھو حال دلبر بچشم درون
پیادو بقا مے بچھو نقد حال
فنای دیا چھو خواب و خیال
وچن اچھو وچھون دلبر نازنین
بچارہ بلا مبتلا و حزین

در آئینہ مہرو وچھو رنگ رو   لبن ساغری در بدن مو بمو
کڈن آہ جانکاہ از سوز دل   بدُس پای سروس زنجیر گل
درین حال گواک رتہاہ سر بسر   وچھن ہمیہ دلربا در نظر
ز فرط الم گیچ تہ بدول جمال   رخ ہمچو بدرش سپون چھن ہلال
شب و روز چھوئیس غمک مخمصا   وچھت ماہ یہ ہر آیہ نجم النسا
دیون تس گہ ای لعبت شوخ رنگ   مزن سنگ بر لعل ناموس و ننگ
مسافر جواناہ وچھوت سر سری   لمتس تہ جیہ دیوانہ گیمژ پری
سو چھوی سو فالس تہ کر اعتماد   ژہ ناحق گژ ملک در محبت بباد
مسافر کتہن پٹ متن چھاروا   غریب الوطن آسیہ ئس بیوفا
موشرزیو پریو یہ دیونس جواب   سو ما پریہ گژ قید در کوہ قاف
تصور کرون یام یہ از نظر   سپن مبتلا وارہ در غم اسیر
کہتس جوش ہمیوش رخ گوس زرد   کڈون آہ جانکاہ با سوز و درد
جنونس تہ صبرس لمتس سنگ گو   ہیہ زن گل جعفری رنگ گو
ژلوس خواب و راحت دلس آب و تاب   ز دل دراس دہ آس بوی کباب
اندر گچھ سندر زن سہ سندر سبا   سندر آیہ تس دایہ ژ گیہ جدا

بنیکی حسین منز سراں اضطراب
چھین روی تاز حسبہ از آفتاب
وچن ... جامس ... انزران
بنین چھان چھو لعل و رخشان ران
سو رخشان ... منت اسیر
بنجب تقدیر ... بر منیر
کڈن وو داو آہ از دل از فراق
کرن الفراق الفراق الفراق
... بای صبا
وچھن ... زن ... آ سہمہ ...
... ماسی ... بنیظیر
بیہ ... وادن ... انہ ...
... بدر منیر
... وادن ... فغان ...

نه دیتهین سو گفتار لی روی یار
رتوس مه رخن واغ زردی زورد
خواص آیی از هر طرف جوق جوق
دیپوکس که ای دلبر شوخ رنگ
بزاری پریرویه دیونک جواب
غرض قس سه نجم النسا یز رفیق
بمی با مدارا د پوس کای نگار
د مس ون بگرد جهان سو بسبو
مس واره پیغام در هر مقام
وچن گلشن منز چو باد صبا
بو از خانه یامت نبر نیره بام
اگر سر درین سر و دکیاه چهوڈر
پریرویه دیولس که ای غمگسار
مگر چهویه کنهه چاره در جستجو
یه بوزت سه نجم النسا ورته شتاب

یکوس جوی اُش و رغم آن نگار
فٹس دل با ندم کڈون آه سرد
نگارس وچهک تازه آثار شوق
کردی کم غمن گل حس آرنه رنگ
مه احوال دلدار دیتهوم بجواب
زهر کس در ایام هجران شفیق
مه بر ڈر کری جان و دل زی نثار
چه غم گر رود سر درین جستجو
چه از بحر و بر خشک وتر شهر و کام
درین کار یاری کرم یار با
کرک شیفته هر طرف خاص و عام
مه گنڈم بجانبازی خود کمر
زه رستوی مه کانهه چهمنه هم از کار
نته ماهر سے در همین آرزو
تلن هین جوگی ته چنگ و رباب

پری زادہ شہزادہ کو بھی یم
بن کہ و دن آو الحذر از
ہیں ماہ و حال با ملام
ز دو از جو گن قیامت پیام
مچو ابر انتی و شت و دیوار دہ
کرون فریہ سبز کی کوہ کو بورقع
ولی کیا عجز انچون از صبا
پیوں از فلک زمین آسو گاہ
دین جس تس نار و فیروز شاہ
نور زندہ جو گن و چین اس گاہ
ولی عشقی زالہ فیروز شاہ
کلا ماہ کرون تس تجلی زبان
سلاماہ دیت کای مرجوگن

سو آتش کھٹ رود در زیر خس
تھوں رسیلی موی مژہ مل ملی
شب و روز جوں مہر و مہ شہر و گام
سٹھاہ آس پر فن بمضراب تار

بیک شعلہ جھوس نا ردن غاس
چو جوگن ہرن راہ گنگا جلی
چو بلبل ہتن پی گلشن ہر مقام
کرن سی ہنر از خرد اختیار

در بیان رسیدن نجم النسا در باغی و سرود کردن و آمدن ناگسان شاہ پری یعنی فیروز شاہ و عاشق شدن باہمدیگر و بردن در پرستان آن نازنین را

بیار ودای ساقی گلعذار
ولو چاو در پیالہ گل شراب
دلم سوی در پیش مر کا سمراب
قضا را سبھی آئینہ دلستان
شب چاردہ آسو فصل بہار
بذوق درون مست با وجد و حال

بیچ از تنگی جیو دل خار خار
لب ہر مطالب و جیو ماہتاب
تلوم روی آمد سی رنگ یاس
منقاس الکس و از در گلستان
کرون از سر شوق آہنگ تار
اجیو خون ماران ماران تال

سو بیگانہ از خویش ربین گو
درین حال در حال شب گو تمام
خروش از جہان دراو جوش زمین
پریزادہ از عشق برباد گو
بزاری رٹن دامن آن نگار
چو بادِ صبا دراو تخت روان
پرستانکن لعبتن وتھو خروش
مقاما تھوک تس برائی قیام

چو دیوانہ بر لعبت چین گو
سپینِ جوگن از جا قیامت قیام
تجن یام با ہوش بر دوش ہین
یہ حال قیامت تمس یاد پیہ
کران بر سر تخت زرّین سوار
لبسوئی پرستان روان ووان
وچھوک خط وخال جمال منوش
ببرج صفا بیٹھ ماہِ تمام

دربیانِ جستجو کردن سپاہ فیروز شاہ برائے بینظیر وآوردن بینظیر از چاہ وبردن نزد بدر منیر وپرسش نمودن باہم

می شو فلکی ساقیو جا و جام
زری جوگنی روز زل از جہان
ملی جوگنی راز شامک سویت
بمحفل سپین فرش شاہی زری

گرٹھین کال پرٹھ لانہ ہندو وہ تمام
بر جوگنی شب نما گو عیان
بعالم دمک جوگین گرسکوت
بحکمِ شہنشاہِ جن وپری

ونی کیاہ ہوا احوال فیروز شاہ
لبوز دردون کیاہ کرن آہ آہ
ہیھی پادشاہ آن جوگین نازنین
بزم پرستان وایان ہین
ونی شہزادہ گرفتار یار
بجان مضطرب تر بدل بیقرار

بملک پرستان و چھو جا بجی
بعید پرستان چھو ماکا ہمہ تر
دیوون ہر جا انوی جم
تمس مبیلہ انغ و بخشش تمام
توہی مز یوبس مرتش پیام
پیوزت زشہ در ایت شکھم
ہر جا تفحص کرو کسن جینح دوم

بن کر سیوون حکم فروزت ه
گنزات آی از ناہ خدمت ه و الاکم
چھو کیاه امرای بات زافواج جانان راه اندر غو دیو
پیوزت کرون خم افتح دیو
بوزای اکس برود و قرار
اوکی یانہ وان عہد و پیمان قرار

پریزاده در عشق آن دلفریب — چو دیوانہ رُود سنہ صبر و شکیب

امی حالہ گو مدّتہاه بیقرار — ز اظہارِ اسرار زانتُن نہ وار

بنیوا کُ دو ہا چار و ناچار گو — بصد عجز در پایِ دلدار پیو

نگارن کروک نیم خندہ بناز — سپین عاشق مُبتلا سرفراز

دیوون تس کہ ای دلبرِ شوخ رنگ — ہہ بر جان سپین خانہ صبر تنگ

چھو کرون ہہ تاب شکیب و قرار — زہ بیید دبیرحم ظالم شعار

غرض چھوس بوز نارِ فرقت ملول — ہہ کرم زہ اندر غلامی قبول

بناز و تبسّم بخلق و عتاب — برحم و بہ تُندی دیُن تس جواب

ہہ بیُس مطلباه چھوم کرک روا — زہ شاید لبک گوہر مدّعا

دیوس چھوکیاه حکم کر بر غلام — چھوحق بوزہ وُن مقصدِ خاص و عام

دیوس جوگنی ای شہِ نامور — وزیرِ شہِ نامور چھوم پدر

بملک سراندیپ چھوم خانمان — غرض سر بسر باوُنس داستان

زعشقِ پری بر شہ بینظیر — کرون ختم تا حال بدرِ منیر

دیوس شاہزادن کہ ای نونگار — چھوکیاه ڈر بوات حد متس چھوس تیار

ولی عہد و پیمانہ ستیتہ ہاو بُور — دلس پدرِ مہ بخشنک زہ وصلک سُرور

سوی نزود از قید کرده بسی نامه | بو مالس ولی پو رمیلی سزا
وجهت ماه رخ نامه گیه بیقرار | لدون خاک سر دون ارزا
دین ڈرجهوا افشای راز نهان | بنزد پدر زین خبر خوف جان
بتعجیل حکم شه نامور | لکهن عرض کای شاه والاگهر
سو قیدی کڈون بازچه کوه قاف | مه بٹ عذر تقصیر تهاو معاف
یه بوزنت سبین شاد فیروز شاه | هتن دیو همراه تاراه چاه
کت ده دهن بام از چاه گو | ازان ماه پرتو عجب گاه پیو
سکندر نزاد آنکه خوش صفات | ز ظلمات زن دراو آب حیات
دمی از کدورات رنج ومحن | سٹهاه سست و لاغر ضعیف البدن
سو چاهس اندر ماه حسن وجمال | رخ همچو بدرش سبهوت هلال
گل تازنی آسو وجهوت سنبل | زباد خزان خشک زن برگ گل
بکف ناخن نازه بیچون هلال | مطول بکن زونه رشوت ملال
بدیدار رخسار آن رشک ماه | وجهت آو در گریه فیروز شاه
کرون بر سر تخت زرین سوار | چو باد صبا او در نو بهار
انن نزد جوگن سو نازک بدن | بکن اش بچشمان جو در عدن

در بیان ملاقات نمودن باهم

زا براہیم درایہ زن آفتاب
صبا صبح زن ازرخ دلربا
وتی رتن سیم زرین قبا
مشکل نجوم کمر بند زر
قبا بندہ تی تکمہ زر
چیہہ بہو بر رخ سرخ خال کبود

بوتنگ تتون پردہ ازروی آب
کوڈون نور از دو رخسار دور
کرون شور از نور رخسار دور
لدون چیہ از روی گلزار آب
بہ نجم النسا آیہ بار بر تاب
تس یکو گرسوی حمام ای
بصد ناز از خلوت خانہ درا

و مشورہ کردن برای کارِ ضروری و رفتن آن ہردو شہزادہ در پرستان و فرستادنِ نامہ نزدِ مسعود شاہ برائے کارِ خیر

ولو ساقیو چاو جامِ شراب
بگلزار دُون دلبرن گو دو چار
اکس چشمہ خونین بیس چشمہ نم
خزان دیدہ با ہم زہ گلزار زن
کرک با ہم احوال پرسی تمام
سہ نجم النسا مشفق بینظیر
کرون حال دلبر بدلبر بیان
سپن شب درے احوال پرسی تمام
سو شب وُاتو در شادمانی بسر
بر خسار وُل رُونہِ نورک نقاب
بصحنِ فلک دراو وقتِ صبا

بہم جمع گے زُون نہ آفتاب
زچشمان سپن لعل و گوہر نثار
بمیس ہندوی تس لسیند آسو غم
بر رُہن حال بیمار بیمار زن
زآغاز درد و فراق اختتام
بہر آمدہ نزد بدر منیر
انن قصۂ خویشتن در بیان
دو ہس از دمِ صبح تا گاہ شام
زجلباب شب درا او روی سحر
بہ بستر گہِ خواب و نہو آفتاب
دل افروز محبوب زرین قبا

شہوں بر رخ با مہ زہ زر ن ب
نقاب
نیغن ون تس شفق پنجہ زر
بلا
زور و بے بہ ہمسر بلا و
صلا و دِہ بغمزہ نہو ور
بر مرہ بصد ناز و ادا

سپدن نرمہ با ناز ان پیکر ماہ
سپن آفت جان فروزِ نبیب بربنہ تیماہ
ہو وسانہ نسا دان جان فروزِ ہیچو نبیساوی بیات
سپن افت کول ونو زو ہیچو دلبر بیاں
ہو ہرو وسان و وسا دان مشفق بینظیر
سہ نجم النسا ز دو ہیب بہ بدر منیر
وین آیہ دیوان نیس کرای دلبر بتال
دیوان نیس پرادہ نہو ورو بیکال

بر خط بیش مسعود شہ وا لو پام
تا ہم حرف مضمون بوزن تمام

مشورہ کردن مسعود شاہ با وزیران خود و قبول داشتن مضمون نامہ و فرستادن نامہ برای بہاری کار خیر

چہو بہتر کرو مشورہ ہر کار | نتہ منز لو کن ما گرشہ ہو شر مسار
کرک مشورہ با دلِ خویشتن | روانہ کرہن ہم زہ ناز کبدن
بملک دگر سیف ہت مال و زر | کران جمع لشکر بصد کر و فر
لکہون نامہ بر نامِ مسعود شاہ | بمضمونِ تزویج خورشید و ماہ
سو فیروز شہ تہ شہِ بینظیر | گنڈک ہل بتدبیر بدر منیر
ہنک سیت لعل و گہر بیشمار | بتخت روان گی روانہ زہ یار
بطرف فلک ہمچو خورشید و ماہ | زہ دلخواہ در ملک فیروز شاہ
تنتہی نامہ کر بینظیرن رقم | بنامِ شہنشاہِ والا حشم
سکندر حشم شاہ انجم سپاہ | فلک جاہ سلطانِ مسعود شاہ
کہ ای جم مثال و سکندر نژاد | مُرادِ جہان و جہان را مُراد
بو شہزادہ چہوس نا و چہم بینظیر | پدر چہوم شہنشاہ صاحب سریر
غریب الوطن چہوس بملک دگر | سنگھاہ راجہ چہیم باج دہ تاجور
چہیہ پر زور لشکر مِہ نش بیشمار | تِلنگان صفدر ہزاران قطار
نہنگانِ جنگی تلنگان زور | پلنگانِ صفدر چہیہ وارہ کرور
غرض بی چہو مضمونِ این قال و قیل | کران چہوس سو الاہ زا مر جزیل

٣٢١

کروک در گلستان جنت مقام
بفرش سموس آس از پن خام
غرض وانو در باغ بدر منیر
باین شوکت و جاہ گو بینظیر
کہن و بعد بارونت گو بر فلک
وزن وہمدم توی ہم نشک
بشور و فغان عالم ہی رہا و دھوم
چہ دوراست از مردمان وہ ہجوم

دربیان تیار ساختن مجلس برائے شہزادہ بینظیر

ولوسا قو و سلکوی جاو جام
بیسون بجر کوی کمن احتشام

خدا زانہ کیاہ نیرہ انجام جنگ
بہ تدبیر شاہن بدل کر قبول
گنڈون با دل خویشتن ہی خیال
تولن خامہ لیکہن بنامہ جواب
لکہن بعد حمد و ثنای خدا
بروز ہمایون و وقت سعید
رقم مختصر کر بنامہ جواب
توی سرخ گو از حنائی قبول
خلاف پیمبر کسے رہ گزید
بتاریخ اسعد بوقت فلان
کروک لستہ کاغذ بمہر و داد
وجہیت نامہ گو شادمان بینظیر
بصد شوکت و جاہ و خیل سپاہ
بصد احتشام آن شہ نیکنام
بجن باجہ و نای در ہر طرف

رچہو کونہ اس پانہ ناموس ننگ
توی رود تابع بشرع رسول
کرو آفتا بس بہ اتصال
با لقاب و آداب با جد صواب
پس از نعت احمد شہ انبیا
گرامی نمط خط سامی رسید
چہ تابع بشرع رسالتماب
کرو خواستگاری بشرع رسول
کہ ہرگز بمنزل نخواہد رسید
کری و عزم اینسو برسم جہان
سو خط گو روانہ بوقت مراد
ولون برتن ناز نازک حریر
سود لخواہ ہمراہ فیروز شاہ
بخیل و خدم تام دراو از مقام
دون راجہ از دل کرن صف بصف

وڑے پس کیاہ از ان بزم جاہ و جلال
سین چال و جنچ زبان گرکے لال
بجر گوشہ زرین قنادیل سیاہ
تخت زمین تا فلک ہو سوگاہ
کنکہ ... انبیار ... خوشکار

بر احضار اغیار ... و شرور
مجلسوں شاہی از تخت بعیش و سرور

غزل از زبان مہرو وزیر

سرگنبد چرخ کیاہ بندہ وانوی
ساہ سانو سرہ کے بندہ بانوی
سعدہ خوشی ... بندہ بادی

[illegible]

[illegible]

کامه دیوه جامه چا نو کیا ملّه وانوی	گاه بیو عالمس چانوئی
سونه زرین ترکس مخته تازانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی
گوپال سنیاس دنه درشانوی	برمکه تم برزه نانوئی
رهبه ماله بیه ناناگ ارزانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی
موکهه وچهو زلیخا یه یوسفانوی	چهوکهه بله جگرس پرانوئی
ینبر زله یمنا زله بمبرانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی
پوش فل باغس جمن بوزه وانوی	بُولبوش پُوشنولا نوئی
شوقه آی قمری طوق مانه وانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی
رِندِ حقانی زار ونه وانوی	آنده نا نیای آزه لانوئی
دمه دمه سوی چهوی منده چهانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی

در بیانِ نکاح بستن شهزاده بنیظیر بسحرِ بدرِ منیر و فیروز شاه با نجم النسا و شاد شدن باهم

سپینِ یام حاضر زه ناظر شتاب	پر از آب کوثر سلفچ آفتاب
بجب کوزه نُقره و طشتِ زر	بدشتِ فلک رشکِ شمس و قمر

چو خورشید خاور شده بینظیر
درخشنده از وصل بدر منیر
تمن زرون گلشن آسو عل ورازل
و نو خال سر تازه عشقن غزل

غزل بتقریب تهنیت بنیظیر و بدر منیر و فیروز شاه و نجم النسا

در افشان ز ریبا غ شد مبارک
صراحی با قدح در آغوش ناز
تا هم سرو و صنوبر اشته مبارک
قمر در برج خاور شد مبارک

سو در فلک خود وانوز دیکن یام
ز مخلوق ام سو سپهون ازدحام
ملاقات با منت کرون با پدر
زمین بوسه کرکن پچهشان سر
سو در یا مجو فرزند آ سوی وی دن
دوباره ملتس آ و جان در بدن
برای شکر خوشی گورت مغلوب تو
سو زن یوسف مل یعقوب گو
کرو کر شادیانه بتوپ و تفنگ
تا هم باند درس سپهون شام رنگ
و جیت شادمان گی صغیر و کبیر
دوباره لبوک شاه آفاق گیر

دهانِ بلبله در جوششِ مے	بهیک جلوه برابر شد مبارک
بیا ای بلبل شوریده در گل	گل امشب روی دلبر شد مبارک
درین بزم محبّت محوِ دیدار	فلک با چشمِ اختر شد مبارک
بگلزارِ جهان از طرف بالا	نثارِ گنج و گوهر شد مبارک
دلم در جوششِ افسانهٔ یار	دمادم رشکِ آذر شد مبارک
زعودِ طبعِ حقانی معطّر	دماغ هر سخنور شد مبارک

در بیانِ انجام رسانیدن جملهٔ شادی و رفتن آن هر دو شاهزاده بوطنِ خود با دلبرانِ خود

بیا زود ای ساقیِ غمگسار	ده جامِ محبّت بنامِ نگار
سپهنِ یام دعوت بخیر اختتام	کروک با جوشی نیره نوکِ احتشام
زه دلبر بهوگ در عمارتی زر	بهر سو چهکن آی لعل و گهر
سه نجم النسا سیت هاته و جام	زنیک سوی مشکوی فیروز شاه
بسوی وطن گوشهٔ بینظیر	چو خورشید همراه بدر منیر

سپهن بینظیر بس عملان دو یام
سو کهلاج مرچی تمر توی صبح و شام
کرن با دشاهی بی جلیل بدر
دهن داد و احسان با بدر اور
کرون ملک آباد و از عدل و داد
با حسان عیشن سپهن شاد
بنجم النسا تنه نسی نشاد
عیش و عشق تا بینظیر
حسن و عشق از عشق باد

تمت

کہ نجوم اند آل و اصحابی تو
مہ جبینی و خوب لقائی تو
[illegible] جملہ عاصیان [illegible]
دافع آفت و بلائی تو
[illegible] انبیا ست [illegible]
[illegible] شفائی تو
[illegible] والائی تو
[illegible] منی [illegible]
[illegible] و خطائی تو
[illegible] ذوالعطائی تو
[illegible] و معدوم
بلکہ ہست [illegible] آرائی تو

نعتِ شریف تصنیفِ محررِ رسالہ ہذا

سیدا شاہِ انبیائی تو
سرورِ جملہ اصفیائی تو

نرسد ہیچکس بمرتبۂ تو
شاہِ ذوالمجد و ذوالعلائی تو

اقتدا بے تو انبیا کردند
بر اولوا العزم پیشوائی تو

گشت پیدا ز نورِ تو کونین
کہ ز تکوین مدعائی تو

فیض بخشای آسمان و زمین
شادی افزای و غمزدائی تو

برگزیدہ توئی ز خیلِ رسل
مصطفائی و مجتبائی تو

وصفِ موی تو سورۂ واللیل
بجبین مہر و الضحائی تو

سینۂ تست مخزنِ عرفان
گوہر و درِّ بے بہائی تو

سروِ بستانِ شہد وجہ اللہ
شمع ایوانِ آیتمائی تو

واقفِ سرّ لی مع اللہ
بلبلِ شاخ قل کفائی تو

زود ز انبیا کسے در خلد
تا نہ اندر جنان در آئی تو

نرسیدہ است کس باوجِ دنی
کہ سزاوارِ ارتقائی تو

التجای امم بدرگہِ تست
زانکہ ملجا و ملتجائی تو

بہشت در حشر ہیچ روائے
زانکہ پشت و پناہ مائی تو
بسکہ این آرزوست در دل من
کاش باشد کہ رو نمائی تو
ہمہ یقین و عون من ہم گر
با این من بیائی تو
بس بود فخر تسنیع مسکین
گر تو گوئی با ورز مائی تو

اللہم اغفر لکاتبہ و
لوالدیہ و لجمیع
المؤمنین آمین
یا رب العلمین

مختصر فہرست کتب موجودہ دوکان غلام محمد و نور محمد

دراسم اللہ اوراد وفتحیہ	دراسم محمد کبریت شریف	دراسم یاسین سورہ یاسین	گلشن نعت	مدینہ نعت	اعجاز غریبہ	گلدستہ منقبت	تذکرۃ الشہدا
معاز النبی	اُستن جنان	جنگ بدر	معجزہ مین	شمایل شریف	جنگ خیبر	جنگ دینور	جنگ زیتون
بہار گلشن حصہ ۱	بہار گلشن حصہ ۲	بہار گلشن حصہ ۳	بہار گلشن حصہ ۴	بہار گلشن حصہ ۵	بہار گلشن حصہ ۶	بہار گلشن حصہ ۷	بہار گلشن حصہ ۸
بہار گلشن حصہ ۹	بہار گلشن حصہ ۱۰	موسیقی حصہ ۱	موسیقی حصہ ۲	موسیقی حصہ ۳	موسیقی حصہ ۴	موسیقی حصہ ۵	موسیقی حصہ ۶
ونہ ون حصہ ۱	ونہ ون حصہ ۲	غزلیات کشمیری	گلبدن	شکر ریز	گلریز	زیبا نگار	رعنا و زیبا
روضۃ الحسین	رد وہابیہ	معراجنامہ	ذاہ عذاب	سوہنی مہینوال	قصہ بے بے تمیزہ	نسب نامہ غوث الاعظم رض	طوطی نامہ
نماز مترجم	روضۃ الشہدا	قصہ شاہ مندود	ونہ ون حصہ ۳	وفات نامہ	[illegible] حسنین	توبۃ النصوح	قصہ تخت زرین
شیخ منصور	شیخ صنعان	سیر نامہ	یکحکایت	یوسف زلیخا محمود	منطق الطیر	نام حق	کرامات غوثیہ
بدایع منظوم	ضروریات دین	احوال الآخرہ	مکر زن	بہار نامہ	علہ نامہ	بہل نامہ	عورت ڈھلہ
زین العرب	چندر بدن	مہر و ماہ	جوہر عشق	گلدستہ بینظیر	قصہ جعفر جہابر	بہرام گل اندام	قصہ شمعون
شیرین خسرو	ہیبۃ اللہ ولی	ہیبال میر سیف الدین	گلنور گلریز	یوسف زلیخا مسکین	گل بکاولی	خدیجہ نامہ	لیلی مجنون
قصہ سبا و فطروس	حدیقہ نعت	عقاید	گلدستہ کرامات محبوب العالم	سلطان محمود غزنوی	ہارون رشید	تمیم انصار	سکندر نامہ

تمام درج کتب اور ترسیل زر کا پتہ: منیجر صاحب مسلم بک ایجنسی ایس-آر-جی رسٹریٹ سرینگر کشمیر

